

Як правильно відповідати на інформаційні запити АМКУ

Ігор ДИКУНСЬКИЙ,
партнер DLF attorneys-at-law

Андрій ЖАРИКОВ,
юрист DLF attorneys-at-law

важення вимагати від юридичних осіб, інших суб'єктів господарювання, їх структурних підрозділів, філій, представництв, посадових осіб та працівників, фізичних осіб надати інформацію, в тому числі з обмеженим доступом. При цьому законодавство визначає інформацію як відомості у будь-якій формі та вигляді, які збережені на будь-яких носіях (листування, книги, помітки, ілюстрації, карти, діаграми, органіграми, малюнки, схеми, фотографії, голограми, кіно-, відео-, мікрофільми, звукові записи, бази даних комп'ютерних систем або повне чи часткове відтворення їх елементів), пояснення осіб та будь-які інші публічно оголошені чи документовані відомості.

Таким чином, АМКУ та його органи вправі запитувати й отримувати від суб'єктів господарювання практично будь-яку інформацію як у формі письмових пояснень на поставлені запитання, так і у вигляді долучених, належним чином завірених копій документів, які можуть мати гриф «з обмеженим доступом», «конфіденційна інформація» чи навіть «комерційна таємниця». Копії документів чи їх оригінали, іншу інформацію суб'єкти господарювання надають безкоштовно.

Інформація, отримана органом АМКУ від суб'єкта господарювання, не передається жодним третім особам і використовується АМКУ лише для проведення досліджень на відповідних ринках, розгляду заяв про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, з'ясування обставин справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

Враховуючи практику діяльності органів АМКУ, необхідно відзначити, що фахівці АМКУ можуть у законний спосіб отримувати інформацію з будь-яких інших джерел (листування через електронну пошту, записи на сторінках соціальних мереж, статті у друкованих ЗМІ), долучати таку інформацію до матеріалів справи та процесуально оформлювати отриману інформацію (шляхом складання протоколу вилучення документів у суб'єкта господарювання або інших документів, які мають бути долучені до справи). У випадку, якщо відбуватиметься незаконне отримання інформації, таку вилучену інформацію можуть визнати незаконною, відповідно, і доказ у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не враховуватиметься.

цін на продукцію чи на послуги на відповідному ринку.

Відповідно до ст. 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», у сфері здійснення контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції при розгляді заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, проведенні перевірки та в інших передбачених законом випадках АМКУ має повно-

Антимонопольний комітет України продовжує вивчати та досліджувати ринки України з метою визначення меж окремих товарних ринків та можливого монопольного (домінуючого) становища окремих суб'єктів господарювання чи узгоджених дій окремих учасників відповідних ринків. У 2016 р. АМКУ акцентував свою увагу на дослідженні ринку паливно-енергетичних ресурсів, фінансового сектору, фармацевтичного ринку, сфери обігу підкацизних товарів, ринку мережі оптової торгівлі продуктами харчування тощо.

Правові підстави для направлення вимог про надання інформації

Фахівці-державні службовці АМКУ, задля дослідження товарних ринків та ринків послуг, розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції або з ініціативи органів АМКУ, надсилають суб'єктам господарювання письмові вимоги про надання відповідної інформації. Варто зазначити, що суб'єкти господарювання зобов'язані надати відповідну інформацію за отриманим запитом. Вимоги органів АМКУ про надання інформації можуть передбачати як одноразове, так і періодичне надання інформації з метою постійного моніторингу

На чому варто акцентувати увагу

У разі отримання письмової вимоги органу АМКУ суб'єкту господарювання, насамперед, необхідно звернути увагу на такі моменти:

- за якою підставою та з якою метою орган АМКУ надіслав вимогу про надання інформації;
- чи підписана така вимога уповноваженою особою АМКУ/відповідним органом АМКУ;
- дату отримання вимоги та кінцевий строк надання інформації на питання вимоги;
- кількість сформульованих вимог від органу АМКУ;
- визначити чіткий період, за який АМКУ просить надати інформацію;
- у якій формі та в який спосіб (у письмовій, матеріальній, табличній формі, засобами електронної пошти, факсом тощо) необхідно надати інформацію АМКУ;
- чи додані до вимоги органу АМКУ таблиці, які суб'єкту господарювання необхідно заповнити;
- на яку електронну адресу АМКУ необхідно відіслати інформацію на питання вимоги.

У випадку, якщо у вимозі органу АМКУ є значна кількість питань та необхідно підготувати великий обсяг узагальненої інформації чи зробити значну кількість заверених копій документів (договорів, листів, бухгалтерських документів тощо), суб'єкту господарювання варто звернутися до органу АМКУ з письмовим клопотанням про продовження строку підготовки та надання інформації на вимогу або на окремі питання вимоги. Таке клопотання може бути викладене у простій письмовій формі на офіційному фірмовому бланку суб'єкта господарювання, але з обов'язковим обґрунтуванням причини продовження строку надання інформації на вимогу АМКУ. Якщо причини є обґрунтованими, зазвичай, орган АМКУ задовольняє такі клопотання повністю або принаймні частково.

Нерідко вимоги органів АМКУ включають загальне питання, на зразок «надання іншої додаткової інформації, яка, на думку суб'єкта господарювання, сприятиме повному та об'єктивному проведенню дослідження Комітетом питань...». Суб'єкту господарювання необхідно надати таку інформацію, а у випадку її відсутності – обов'язково повідомити орган АМКУ, що такою додатковою інформацією суб'єкт господарювання не володіє. У такому разі орган АМКУ не матиме юридичних підстав вважати, що суб'єкт господарювання не надав відповіді на окреме запитання у вимозі. Ігнорування такого запитання надаватиме органу АМКУ формальну підставу порушити справу про порушення законодавства про захист економічної конкуренції (через подання інформації на вимогу органу АМКУ у неповному обсязі).

З метою узагальнення великого обсягу інформації, яку запитує ор-

ган АМКУ, суб'єкт господарювання може подавати узагальнену інформацію на питання вимоги у формі таблиці з відповідними роз'ясненнями. Надання інформації у табличній формі має бути зрозумілим для фахівців АМКУ та не викликати додаткових запитань з їхнього боку.

Як показує практика, часто суб'єкти господарювання при отриманні вимоги органу АМКУ намагаються надати всю наявну інформацію. Слід зазначити, що органу АМКУ необхідна лише та інформація, яка стосується предмету дослідження (ринку дослідження) та яка зазначена у питаннях вимоги АМКУ. Не варто надсилати одразу копії всіх документів, які можуть мати стосюнок до предмета дослідження, якщо такої прямої вимоги немає. Достатньо буде обмежитися письмовими поясненнями щодо порушених у вимозі питань. Вже у випадку отримання додаткової вимоги із зазначенням необхідності подання копії відповідних документів можна буде надати такі документи.

Орган АМКУ у своєму запиті про надання інформації може зазначити строк, протягом якого необхідно підготувати й надати відповідну інформацію

Орган АМКУ у своєму запиті про надання інформації може зазначити строк, протягом якого необхідно підготувати й надати відповідну інформацію (переважно 10, 15 або 30 календарних днів). Бувають ситуації, коли у запитах органу АМКУ зазначена кількість днів для надання відповіді, але у вимозі її немає (наприклад, «...з дати отримання вимоги Комітету»). У таких випадках суб'єкти господарювання зіштовхуються з труднощами у визначенні точної дати, з якої починається відлік строку, протягом якого необхідно підготувати та надати інформацію, що запитується. Відповідно до судової практики, відлік строків починається з дати отримання (вручення) запиту органу АМКУ. Необхідно пам'ятати, що поштове відправлення належить адресату тільки з моменту вручення йому (дата відправлення такого поштового відправлення не грає ролі).

Види інформаційних порушень та штрафні санкції

У випадку неподання суб'єктом господарювання інформації, надання інформації у неповному обсязі чи надання недостовірної інформації на суб'єкта господарювання може бути накладено значні штрафні санкції, які передбачені законо-

давством про захист економічної конкуренції.

Так, відповідно до ст. 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», порушеннями законодавства про економічну конкуренцію є:

- Неподання інформації у строки, встановлені органами АМКУ чи нормативно-правовими актами. Під неподанням інформації мається на увазі неподання інформації на жодне з питань вимоги органу АМКУ та/або з порушенням строку надання інформації, зазначеного у вимозі.

- Подання інформації в неповному обсязі у встановлені строки. Під поданням інформації в неповному обсязі мається на увазі подання інформації у строки, вказані у вимозі органу АМКУ, але не на всі питання, які були зазначені у вимозі.

- Подання недостовірної інформації. Під поданням недостовірної інформації мається на увазі подання інформації у строки, які були зазначені у вимозі органу АМКУ,

рік) за невчасне подання інформації на вимогу органу АМКУ та другий штраф (у розмірі до 1% виручки за останній звітний рік) за подання недостовірної інформації.

Суб'єктам господарювання також необхідно врахувати, що протягом 5-ти днів з дня сплати штрафу суб'єкт господарювання зобов'язаний надіслати до АМКУ документи, що підтверджують сплату штрафу (копію платіжного доручення з відміткою банку). За кожний день прострочення сплати штрафу стягується пеня в розмірі 1,5% від суми штрафу.

Практика останніх місяців показує, що на добросовісних суб'єктів господарювання, які вчинили інформаційні порушення ненавмисно, органи АМКУ можуть накладати штрафи в рамках базового розміру штрафу за такі порушення. Відповідно до затверджених минулого року Рекомендаційних роз'яснень №16-рр «Щодо застосування положень ч. 2, 5 ст. 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», ч. 1, 2 ст. 21 Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції», базовий розмір штрафу за інформаційні порушення визначається в діапазоні від 27 тис. грн до 136 тис. грн. При цьому остаточний розмір штрафу коригується з урахуванням обтяжувальних та пом'якшувальних обставин.

Враховуючи те, що більшість суб'єктів господарювання вчиняють інформаційні порушення через незнання вимог спеціального законодавства про захист економічної конкуренції, АМКУ у своїх Рекомендаційних роз'ясненнях передбачив, що базовий розмір штрафу може бути зменшено до 50% сукупно у випадку надання суб'єктом господарювання доказів існування таких пом'якшувальних обставин. Пом'якшувальними обставинами вважаються: усунення умов, які сприяли вчиненню порушення, до прийняття відповідного рішення АМКУ; співпраця з органами АМКУ, що сприяла з'ясуванню обставин справи; припинення відповідачем дій/бездіяльності, що містять ознаки порушення, до прийняття відповідного рішення/попереднього рішення органу Комітету; відшкодування шкоди, завданої порушенням, або усунення наслідків порушення в інший спосіб до прийняття відповідного рішення органу Комітету. Зазначений перелік пом'якшувальних обставин не є вичерпним. Залежно від обставин справи, можуть бути враховані інші обставини, які свідчать про те, що порушник вчинив дії, спрямовані на пом'якшення негативних наслідків порушення для конкуренції, інтересів споживачів на товарних ринках України.

У випадку доведених обтяжувальних обставин (наприклад, відмова від співпраці з органами АМКУ, створення перешкод у розслідуванні справи про порушення) базовий розмір штрафу може бути збільшено до 50% сукупно.